

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

16 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda,

Judecătorii: Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion și Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al trupelor „NKVD” al regiunii Saratov din 11 noiembrie 1941, în cauza penală în privința lui

Baca Andrei xxxxx, născut în xxxxx, originar din xxxxx, RSSM,

și

Bogataia-Baca Efrosinia xxxxx, născută în xxxxx, originară din xxxxx, RSSM.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului militar al trupelor „NKVD” al regiunii Saratov din 11 noiembrie 1941, Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia au fost condamnați în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al RSFSR, la pedeapsă capitală prin împușcare, fără confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, *Baca Andrei* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, în septembrie 1934, a săvârșit trădarea de patrie, ilegal a fugit pe teritoriul ocupat de români și în ianuarie 1935, ilegal a revenit în URSS, unde a luat soția și copiii, pe care i-a trecut de partea română. De asemenea, printre locuitorii Basarabiei, răspândea clevetire despre realitatea sovietică.

Bogataia-Baca Efrosinia, a fost recunoscută vinovată și condamnată pentru faptul că, în ianuarie 1935, împreună cu soțul Baca Andrei, a săvârșit trădarea de patrie, și anume că ilegal a fugit din URSS în Basarabia. De asemenea, printre locuitorii Basarabiei, răspândea clevetire despre realitatea sovietică.

3. Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, declară recurs în anulare, solicitând casarea sentinței cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia.

În susținerea argumentelor formulate, Adjunctul Procurorului General interimar, a invocat că în cadrul judecării cauzei penale în privința lui Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia, a fost încălcat dreptul condamnaților la apărare, deoarece cauza a fost examinată în lipsa unui apărător, participarea căruia era obligatorie.

Astfel, sentința de condamnare adoptată în privința lui Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia, constituie o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în CEDO, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, reprezintă viciu fundamental care în cadrul procedurii precedente, a afectat hotărârea pronunțată.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru: „*activitate contrarevoluționară*”, „*trădare de patrie*”, „*răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească*”, pentru alte „*crime de stat*”, pentru „*încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică*”, „*atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor*”.

Sub acest aspect, Colegiul penal reține că, prin sentința Tribunalului militar al trupelor „NKVD” al regiunii Saratov din 11 noiembrie 1941, Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia au fost condamnați pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 58-1 lit. a) Cod penal al RSFSR – *trădarea de patrie*, în lipsa elementelor infracțiunii incriminate.

Așadar, ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Baca Andrei și Bogataia-Baca Efrosinia în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al RSFSR, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor

art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnaților.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, se casează sentința Tribunalului militar al trupelor „NKVD” al regiunii Saratov din 11 noiembrie 1941, cu încetarea procesului penal în privința lui Baca Andrei xxxxx și Bogataia-Baca Efrosinia xxxxx, condamnați în baza art. 58-1 lit. a) Cod penal al RSFSR.

Baca Andrei xxxxx și Bogataia-Baca Efrosinia xxxxx, sunt reabilitați în fața societății și reintegrați în drepturi.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată, pronunțată la **16 mai 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor